

Sygn. akt II C 108/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2015r.

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Marek Kruszewski

Protokolant: Sylwia Nowakowska-Birke

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 lipca 2015r., w Ł.

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1/ zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz P. W.:

a/ 70'000,00 zł (siedemdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od 1 października 2012r. do dnia zapłaty,

b/ 5'000,00 zł (pięć tysięcy złotych) tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej z ustawowymi odsetkami od 1 października 2012r. do dnia zapłaty,

b/ 15'479,73 zł (piętnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt dziewięć złotych siedemdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów pogrzebu z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 2'000,00 zł (dwa tysiące złotych) od 1 października 2012r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 13'479,73 zł (trzynaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt dziewięć złotych siedemdziesiąt trzy grosze) od 16 czerwca 2015r. do dnia zapłaty,

c/ 2'317,94 zł (dwa tysiące trzysta siedemnaście złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2/ umarza postępowanie w części obejmującej kwotę 10'000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) zadośćuczynienia;

3/ oddala powództwo w pozostałym zakresie;

4/ ustala opłatę od rozszerzonego powództwa na kwotę 774,00 zł (siedemset siedemdziesiąt cztery złote);

5/ nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi, tytułem nieopłaconych kosztów sądowych:

a/ od P. W. z zasądzonych na jego rzecz roszczenia kwotę 1'239,31 zł (jeden tysiąc dwieście trzydzieści dziewięć złotych trzydzieści jeden groszy),

b/ od (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5'647,00 zł (pięć tysięcy sześćset czterdzieści siedem złotych).

UZASADNIENIE

24 stycznia 2014r. P. W. wniósł pozew, w którym domagał się zasądzenia od (...) S.A. w W. na swoją rzecz:

- 15'000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 1 października 2012r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej,

- 80'000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 1 października 2012r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,

w związku ze śmiercią córki powoda – R. W. w następstwie wypadku komunikacyjnego z 18 lipca 2012r. Ponadto, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. (...) S.A. nie kwestionowała zasady swojej odpowiedzialności za przedmiotowe zdarzenie, natomiast podniosła, że kwoty wypłacone powodowi w toku likwidacji szkody wyczerpują roszczenia P. W..

W piśmie wniesionym 15 czerwca 2015r. strona powodowa ograniczyła żądanie zadośćuczynienia do kwoty 70'000,00 zł oraz rozszerzyła powództwo o odszkodowanie za poniesione koszty pogrzebu w wysokości:

- 2'000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 1 października 2012r. tytułem opłaty za plac na cmentarzu,

- 3'979,73 zł z ustawowymi od dnia doręczenia stronie przeciwnej pisma rozszerzającego powództwo,

- 9'500,00 zł z ustawowymi odsetkami od 15 czerwca 2015r., tytułem kosztów nagrobka.

Na rozprawie 6 lipca 2015r. pełnomocnik powoda zrzekł się roszczenia w zakresie 10'000,00 zł zadośćuczynienia, o którą to kwotę powództwo zostało ograniczone.

Odpis pisma zawierającego modyfikację powództwa został doręczony stronie pozwanej 15 czerwca 2015r. (k 240)

Pozwany nie uznał powództwa w rozszerzonym zakresie.

Stan faktyczny:

18 lipca 2012r. w J. doszło do wypadku komunikacyjnego. Jego sprawca, K. G., kierujący samochodem marki S. wjechał na tor jazdy samochodu P., którym kierowała żona powoda M. W., czym doprowadził do zderzenia obu pojazdów. W wyniku obrażeń doznanych w wypadku, śmierć poniosła pasażerka samochodu P. R. W..

/ niesporne /

R. W. była córką powoda.

/ kopia odpisu aktu zgonu – k 10 /

W chwili śmierci R. W. miała 16 lat.

/ zeznania powoda – k 260 w zw. z k 79 /

W związku z pochówkiem R. W. powód poniósł wydatki na zakup sukienki dla zmarłej – 320,00 zł, opłacenie usługi pogrzebowej – 5'000,00 zł, opłacenie placu na cmentarzu – 2'000,00 zł, opłacenie pomnika z granitu – 9'500,00 zł, zakup trumny, przygotowanie do pochówku oraz oprawę pogrzebu - 3'650,00 zł i 600,00 zł, zakup wieńców – 263,00 i 180,00 zł.

/ rachunki i faktury – k 126, k 242, k 243, k 244, k 245, k 248, zeznania powoda – k 260 /

Po śmierci córki u powoda wystąpiły zaburzenia depresyjne ze wzmożonym napięciem emocjonalnym, tendencjami do rozpamiętywania o zaistniałej stracie i kumulowania emocji negatywnych. Śmierć R. W. była podstawową przyczyną tych zaburzeń. Spowodowały one ogromne cierpienia P. W. ponieważ strata dziecka jest najbardziej stresującym zdarzeniem. Mimo to powód nie okazywał i nadal stara się nie okazywać swojego cierpienia na zewnątrz; nie jest jednak w stanie samodzielnie poradzić sobie z reakcjami emocjonalnymi i z tego względu korzysta z pomocy psychiatrycznej. Mimo podjętego leczenia u powoda nadal utrzymują się zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym oraz tzw. reakcja żałoby przejawiająca się m.in. w systematycznych, codziennych odwiedzinach grobu córki. W następstwie reakcji emocjonalnej u powoda pojawiła się apatia, zniechęcenie do realizacji dotychczasowych planów, brak radości życia. Śmierć córki wpłynęła w istotny sposób na ograniczenie kontaktów towarzyskich przez P. W., natomiast nie ma większego znaczenia dla aktywności zawodowej powoda. Jest wręcz odwrotnie, ponieważ praca pozwala powodowi w mniejszym stopniu myśleć o śmierci dziecka. Przy obecnym stanie emocjonalnym powód nadal wymaga terapii psychologicznej. Rokowania na przyszłość odnośnie stanu zdrowia psychicznego P. W. są umiarkowanie optymistyczne. Upływ czasu, zmieniająca się sytuacja życiowa, leczenie psychiatryczne oraz ewentualna terapia psychologiczna będą miały pozytywny wpływ na stan psychiczny powoda. Nie wyklucza to jednak możliwości pojawiania się okresów obniżonego nastroju związanego ze wspomnieniami o córce.

Występujące u powoda zaburzenia emocjonalne będące wynikiem śmierci dziecka nie kwalifikują się do konkretnych zaburzeń psychicznych i nie wywołały trwałego uszczerbku na zdrowiu P. W..

/ opinia pisemna biegłego psychologa L. S. – k 185-186, opinia pisemna biegłego psychiatry K. W. – k 134 i 201-202 /

Zmarła chciała być lekarzem weterynarii, od dzieciństwa jeździła konno. Wspólnie z rodzicami planowała założenie hodowli koni, w której chciała prowadzić m.in. zajęcia hipoterapii. P. W. również wiązał swoją przyszłość z tą hodowlą. W tym celu zostały zakupione działki w 2008r.; rodzina planowała dokupienie jeszcze kilku hektarów ziemi. Po śmierci R. W. powód zarzucił realizację tych planów.

/ zeznania świadka M. W. – k 236, zeznania powoda – k 260 w zw. z k 79 /

Przed śmiercią R. W. powód utrzymywał się z prac dorywczych w budownictwie, z czego uzyskiwał około 2'000,00 do 3'000,00 zł miesięcznie. Żona powoda pracowała jako ekspedientka zarabiając około 1'500,00 zł miesięcznie. Poza tym małżonkowie inwestowali w działki budowlane, na których powód we własnym zakresie budował domy, które następnie były sprzedawane z zyskiem. W ten sposób małżonkowie W. sprzedali dwie nieruchomości. Do chwili obecnej pozostał dom wybudowany jeszcze za życia córki oraz działki zakupione na potrzeby planowanej w przyszłości hodowli koni. Działki stanowią obecnie własność M. W.. Małżonkowie W. zawarli umowę o rozdzieleniu majątkowej jeszcze w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

/ zeznania świadka M. W. – k 236, zeznania powoda – k 260 w zw. z k 79 /

Po śmierci córki relacje między małżonkami W. zaczęły się psuć ponieważ powód obwiniał żonę o tę tragedię. Pojawiły się też problemy finansowe związane z pożyczką zaciągniętą u znajomej na budowę domu. Zaistniała sytuacja doprowadziła do rozwodu małżonków, który orzeczono wyrokiem z 11 października 2013r. Na zgodny wniosek stron Sąd nie orzekał o winie za rozkład pożycia małżeńskiego.

/ zeznania świadka M. W. – k 236, zeznania powoda – k 260 w zw. z k 79, załączone akta XII C 1054/13 Sądu okręgowego w Łodzi /

P. W. ma syna w wieku 26 lat, z którym nie utrzymuje kontaktów odkąd rozstał się z pierwszą żoną, gdy dziecko miało kilka miesięcy.

/ zeznania powoda – k 260 w zw. z k 79 /

P. W. ma 53 lata, nadal utrzymuje się z prac dorywczych w budownictwie. Powód kontynuuje leczenie psychiatryczne, które polega na comiesięcznych wizytach u lekarza i przyjmowaniu leków. Powód nie podjął psychoterapii. Z osób bliskich powód ma matkę, jednakże utrzymuje z nią jedynie kontakty telefoniczne. Przyczyną tej sytuacji jest fakt, że matka P. W. często wspomina R., na co powód reaguje emocjonalnie.

/ zeznania powoda k 79 /

Sprawca wypadku był objęty ubezpieczeniem obowiązkowym od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy zawartej z (...) S.A.

/ niesporne /

Szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi przez pełnomocnika powoda 22 sierpnia 2012r. W piśmie do pozwanego sformułowano żądanie wypłaty odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 100'000,00 zł, zadośćuczynienia w wysokości 200'000,00 zł oraz zwrotu kosztów pochówku w wysokości 7'071,00 zł W tych ostatnich uwzględniono także opłatę za plac na cmentarzu w wysokości 2'000,00 zł.

/ pismo pełnomocnika powoda w aktach likwidacji szkody – k 210 /

Pozwany wypłacił na rzecz P. W. 45'000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, 15'000,00 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej oraz 5'071,00 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

/ niesporne /

Rozważania prawne:

Odpowiedzialność pozwanego w tej sprawie nie jest sporna co do samej zasady. Wynika ona z odpowiedzialności sprawcy zderzenia pojazdów mechanicznych – art. 415 kc w zw. z art. 436 § 2 kc, oraz zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – art. 822 kc.

Żądanie zadośćuczynienia jest usprawiedliwione co do zasady na podstawie art. 446 § 4 kc. Oceniając wysokość świadczenia należnego powodowi z tego tytułu Sąd wziął pod uwagę przede wszystkim bardzo duży rozmiar krzywdy doznanej przez P. W.. Wynikała ona z ogromnego i długotrwałego cierpienia psychicznego spowodowanego najbardziej traumatycznym zdarzeniem w życiu człowieka, jakim jest utrata dziecka. Co prawda, z punktu widzenia psychiatrii, zaburzenia emocjonalne powoda spowodowane śmiercią R. W. nie dają się zaklasyfikować jako choroba i jako takie nie dają podstaw do przyznania trwałego uszczerbku na zdrowiu ocenianego na podstawie przepisów rentowych. Niemniej jednak, nie ulega wątpliwości, że powodują one co najmniej długotrwałe następstwa w sferze psychicznej pokrzywdzonego. Wpływają one na codzienne funkcjonowanie powoda, powodując całkowite przewartościowanie jego życia, odbierając mu poczucie radości oraz wywołują apatię i zniechęcenie. Za ich przyczyną konieczne było podjęcie i kontynuowanie leczenia psychiatrycznego oraz wskazana jest terapia psychologiczna. Warto podkreślić, że działania te, jak stwierdził biegły psycholog, nie gwarantują pełnego powrotu do równowagi emocjonalnej. Nie ulega wątpliwości, że skutki wywołane tragicznym zdarzeniem w psychice powoda miały bezpośredni wpływ na jego życie osobiste. Ich następstwem było m.in. pozornie irracjonalne obwinianie żony o śmierć córki, a w konsekwencji – zerwanie więzi łączących małżonków W. i rozpad rodziny zakończony wyrokiem rozwodowym. W efekcie, jedyną osobą bliską, która pozostała powodowi jest jego matka, ale i z nią kontakty uległy ograniczeniu do rozmów telefonicznych. Wynika to ze stanu emocjonalnego P. W., który nie potrafi zaakceptować powracania przez matkę do rozmów, których tematem jest R. W..

Kolejną konsekwencją tragicznego wypadku była całkowita zmiana planów życiowych powoda. P. W. zamierzał bowiem wspólnie z żoną i córką podjąć całkowicie nowej działalności, zgodnej z zainteresowaniami R. W.. Plany te stały się nieaktualne wskutek śmierci córki oraz wywołanego tym zdarzeniem rozpadu rodziny powoda, co można

i należy oceniać jako istotne zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość, zwłaszcza gdy uwzględni się wiek pokrzywdzonego.

Uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, Sąd uznał, że żądana ostatecznie przez P. W. kwota 115'000,00 zł jest odpowiednim zadośćuczynieniem doznanej krzywdy i po uwzględnieniu kwoty wypłaconej przez ubezpieczyciela dobrowolnie, orzekł jak w punkcie 1 litera a.

Odsetki są uzasadnione na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 817 § 1 kc biorąc pod uwagę termin zgłoszenia szkody pozwanemu.

Żądanie odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej jest częściowo uzasadnione na podstawie art. 446 § 3 kc. Wysokość tego świadczenia uzależniona jest od wykazania, iż skutek śmierci członka rodziny nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej poszkodowanego w aspekcie materialnym. Niewątpliwie jest, że zmiany spowodowane śmiercią córki zarówno w sferze psychiki powoda, jak i w jego sytuacji osobistej, skutkowały pogorszeniem sytuacji życiowej P. W.. Wynika to przede wszystkim z faktu, że po tragicznym zdarzeniu nieaktualne stały się plany dotyczące prowadzenia wspólnej działalności w zakresie hodowli koni. Trudno jest zapewne ocenić w sposób miarodajny ewentualną dochodowość takiego przedsięwzięcia in abstracto, nie mówiąc o udowodnieniu takiej okoliczności. Nie ulega jednak wątpliwości, że planowana działalność mogłaby zapewnić człowiekowi w wieku P. W. stabilizację życiową i możliwość uzyskiwania stałego dochodu. W dłuższej perspektywie, wspólna działalność z córką i zamieszkiwanie z nią mogły powodowi zagwarantować większą pewność uzyskania pomocy i wsparcia z jej strony w starszym wieku.

Nie można przy tym pomijać faktu, że śmierć córki nie przełożyła się na jakieś konkretne straty finansowe wynikające z poczynionych wcześniej nakładów na inwestycje, które nie mogły zostać zrealizowane. Małżonkowie W. zakupili co prawda dwie działki z zamiarem przeznaczenia na hodowlę koni, ale nieruchomości te pozostały. Podniesiona przez powoda okoliczność, że działki są własnością żony nie ma przy tym istotnego znaczenia. Jeżeli zostały nabyte za środki z jej majątku odrębnego, to nie można mówić, iż ich zakup był inwestycją poczynioną przez powoda. Jeżeli zakup nieruchomości był finansowany ze środków wspólnych, to niezależnie od formalnego tytułu ich własności powodowi przysługuje prawo domagania się rozliczenia.

Przy rozważaniu kwestii odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej nie można też pominąć okoliczności wynikającej z zeznań samego poszkodowanego oraz opinii biegłych, że przeżycia spowodowane śmiercią dziecka nie wpłynęły w sposób istotny na aktywność zawodową P. W.. Powód nadal podejmuje prace dorywcze w budownictwie tak, jak czynił to za życia R. W.. Co więcej, aktywność ta jest sposobem ucieczki od negatywnych przeżyć związanych z rozpamiętywaniem straty dziecka.

Uwzględniając wszystkie okoliczności Sąd uznał, że śmierć R. W. spowodowała znaczne pogorszenie sytuacji życiowej P. W., jednakże stopień tego pogorszenia uzasadnia przyznanie jednorazowego odszkodowania w kwocie 20'000,00 zł, i po uwzględnieniu wcześniejszej wypłaty z tego tytułu orzekł, jak w punkcie 1 litera b.

Odsetki są uzasadnione na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 817 § 1 kc biorąc pod uwagę termin zgłoszenia szkody pozwanemu.

Kolejne roszczenie związane z poniesionymi kosztami pogrzebu zmarłej jest usprawiedliwione na podstawie art. 446 § 1 kc. Z rachunków przedstawionych przez powoda, po uwzględnieniu faktu, że niektóre się dublowały, wynika, iż P. W. poniósł wydatki związane z pochówkiem córki w łącznej wysokości 21'535,00 zł, zaś charakter tych wydatków nie wskazuje na to, aby przekraczały one zwyczajnie obowiązujące w tym względzie w społeczeństwie. Po odliczeniu świadczenia wypłaconego z tego tytułu przez pozwanego, tzn. 5'071,00 zł, do uregulowania pozostała kwota przekraczająca nieznacznie zgłoszone ostatecznie roszczenie. Wobec powyższego należało orzec, jak w punkcie 1 c.

Odsetki są uzasadnione na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 817 § 1 kc biorąc pod uwagę termin zgłoszenia szkody pozwanemu oraz termin doręczenia odpisu pisma zawierającego żądanie zwrotu kolejnych wydatków. W tym miejscu należy zauważyć, że wbrew twierdzeniom pozwanego zawartym w piśmie stanowiącym odpowiedź na rozszerzenie

powództwa (k 253), pełnomocnik P. W. zgłosił ubezpieczycielowi do rozliczenia opłatę w wysokości 2'000,00 zł za wykupienie placu na cmentarzu już w sierpniu 2012r. Tym samym, pozwany pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem tego świadczenia z chwilą upływu ustawowego terminu do zaspokojenia roszczeń uprawnionego, przewidzianego w art. 817 kc.

W części, w której powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 355 § 1 kpc.

W pozostałej części powództwo podlega oddaleniu jako niezasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc zdanie pierwsze, z zastosowaniem zasady ich rozdzielenia proporcjonalnie do stopnia uwzględnienia powództwa – 82%, biorąc pod uwagę wydatki poczynione przez strony na wynagrodzenie pełnomocników profesjonalnych.

O nieopłaconych kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 uksc w zw. z art. 100 kpc zdanie pierwsze, przy zastosowaniu zasady ich rozdzielenia proporcjonalnie do stopnia uwzględnienia powództwa. Na koszty te złożyły się: opłata od pozwu oraz wydatki na opinie biegłych.